

MUSEU COMARCAL
DE L'HORTA SUD
JOSEP FERRIS MARCH
MEMÒRIA 2012

Índex

7	Pròleg
8	1. Activitats realitzades
8	1.1. Exposicions temporals
9	Exposició del Ninot
9	Festes valencianes
10	Derechos humanos. De lo universal a lo comarcal
10	La Universitat de València i els seus entorns: el parc natural de l'Albufera
11	Instrumentos musicals fets en canya i fusta
11	Oliveres mil·lenàries de Castelló
12	Betlem tradicional
14	1.2. Tallers i altres activitats
15	Música de Cambra a l'Andana
15	Taller familiar de catxirulos
16	VII cicle: La memòria de la seda
	Celebració del Dia Internacional dels Museus
	Participació en la I fira de museus locals "Etnopobles"
18	IX cicle "Música al Museu"
19	Celebració de les Jornades Europees de Patrimoni a l'Horta Sud
19	Presentació del llibre: "La huerta que se desvanece"
19	Conferències al voltant de l'exposició sobre instruments de canya
20	Tallers "Com fer instruments musicals amb canyes"
20	VII cicle de Concerts de Campanes
21	Tallers per a grups escolars
22	2. Servicis del museu
22	Edició d'una guia d'activitats del museu
22	Biblioteca del museu
23	3. Col·leccions del museu
23	Incorporació de nous objectes
23	Organització de les col·leccions
23	Restauració de les col·leccions
24	4. Premsa i comunicació
25	Espai web
25	Xarxes socials
26	5. Estat de les visites
28	5.1. Relació de grups que han visitat el museu
29	5.2. Anàlisi de la procedència dels grups
29	5.3. Anàlisi de la naturalesa dels grups
30	5.4. Participació de persones en activitats puntuals del museu
31	Òrgans de govern

El Museu Comarcal de l'Horta Sud Josep Ferrís March ha tornat a oferir-nos a tots els veïns de la comarca un any replet d'activitats. L'encant que té esta antiga casa d'agricultors, construïda durant la primera dècada del segle XX, es fa més patent amb les diferents exposicions, actuacions musicals, xarrades, tallers i jocs infantils que han donat vida a este museu al llarg de l'últim exercici, fent disfrutar a majors i xiquets d'una programació amb què s'ha pretés homenatjar la nostra història, costums i tradicions.

Com a presidenta del Museu és un gran honor comptar en la nostra comarca amb un centre com este, un punt de trobada de tots els veïns de l'Horta Sud en què hem tingut l'oportunitat de reviure i recordar moments de la nostra cultura tradicional a través de la música, de les fotografies o dels jocs d'antany. En definitiva, donar a conèixer la història de la nostra comarca que, durant segles, ha constituït el senyal d'identitat de l'Horta Sud.

Vull aprofitar estes línies per a felicitar el personal del museu pel gran treball que ha realitzat, un any més, en la difusió i organització d'activitats per a promocionar les nostres tradicions. Iniciatives que han permés difondre el nom de l'Horta Sud per la resta de la Comunitat, convertint-nos en un clar referent de dinamització social i cultural de la nostra comarca.

Soledad Ramón Sánchez
Presidenta Museu Comarcal
Josep Ferrís March

28

30

MÚSICA

Durant l'any 2012 s'ha produït un increment de les activitats del museu sense que això haja suposat un augment del gasto en estes partides. S'ha obert el museu a la participació d'altres col·lectius, la qual cosa repercuteix en una major difusió i coneixement de l'entre els membres de les dites entitats i associacions. També s'han acollit exposicions temporals oferides per altres institucions, amb la qual cosa s'ha pogut completar una programació d'exposicions de forma continuada que ha comprés tot l'any. En total s'han realitzat set exposicions temporals, cinc concerts de música de cambra, dos de música tradicional valenciana i dos de campanes; cinc tallers familiars de catxirulos, cucs de seda i instruments de canya; una presentació de llibre, i seixantatres tallers escolars.

S'ha completat la revisió del registre dels fons del museu, que actualment està format per més de 4000 peces. S'ha realitzat una important tasca de difusió en premsa per part del gabinet de premsa de la Mancomunitat del Sud i s'ha continuat difonent l'activitat del museu en la web pròpia i a través de les xarxes socials.

Podem afirmar que, tot i els efectes de la crisi econòmica, el museu ha sabut adaptar-se a les noves circumstàncies, mantenint i fins i tot increment el número les activitats amb una contenció del gasto de recursos propis i amb una desaparició total de les aportacions externes de subvencions que en anys anteriors suposaven una font d'ingressos complementària per al seu desenvolupament.

El resultat d'esta major activitat ha sigut un increment en el nombre de visitants respecte als anys precedents, arribant a aconseguir en 2012 les 6875 visites, la qual cosa suposa un creixement del 18,4 % respecte a les xifres de l'any anterior. Han augmentat les visites individuals i en grup, situant-se en 2651 i 4224 respectivament. Han visitat el museu 81 grups. S'ha produït un descens de grups escolars per circumstàncies alienes al museu, però s'ha vist compensada per l'increment en altres segments de públic, amb la qual cosa al final el balanç ha sigut positiu. A aquestes visites s'han de sumar les més de mil tres-centes persones que han participat en les diverses activitats puntuals, que no comptabilitzem com a visites, per la qual cosa les xifres d'usuaris del museu han sobrepassat les 8000 persones.

1

Activitats realitzades

1.1

Exposicions temporals

S'ha realitzat pràcticament tota la programació prevista al pla de gestió per a l'exercici 2012, i a més s'han afegit quatre exposicions temporals i una sèrie d'activitats complementàries que han fet que el museu haja oferit una completa programació cultural en els mesos de major activitat.

Tot seguit passem a donar compte de les activitats programades que han estat realitzades.

Exposició del Ninot

Del 7 al 24 de febrer

Les falles formen part del patrimoni cultural immaterial dels nostres pobles, i dins el seu calendari festiu, una de les activitats que es realitzen és l'exposició del Ninot. La Sala Faitanar i el pati del museu van acollir l'exposició del ninot de les falles de Torrent, activitat organitzada per la Junta Local Fallera i l'Ajuntament de Torrent. Esta exposició ha estat visitada per 1063 persones.

Festes valencianes

Del 27 de març al 10 de maig.

Esta exposició, produïda pel Museu Valencià d'Etnologia de la Diputació de València, mostra un recorregut fotogràfic pel ric patrimoni festiu de la Comunitat Valenciana, on trobem festes ancestrals com els pelegrins de les Useres, els moros i cristians, la Setmana Santa i fins i tot altres que han merescut el reconeixement com a Patrimoni Mundial de la Humanitat com el Misteri d'Elx o la Muixeranga d'Algemesí. Està formada per un conjunt de cinquanta fotografies en blanc i negre emmarcades sobre diferents festes. Es complementa amb dos vídeos, un general sobre les festes exposades i l'altre específic sobre el misteri d'Elx. L'exposició va ser visitada per 1016 persones.

Derechos humanos: de lo universal a lo comarcal

Del 18 de juny al 21 de juliol.

Es tracta d'una exposició organitzada pel Centre Comarcal de Servicis Interculturals. Està composta de 20 fotografies, una per cada poble de la comarca, relacionada amb cadascun dels drets humans que formen la Declaració Universal aprovada per la ONU. Ha estat visitada per 228 persones.

La Universitat de València i els seus entorns: el parc natural de l'Albufera.

Del 17 al 27 d'octubre

Amb motiu del XXV aniversari de la declaració del Parc Natural de l'Albufera, la Universitat de València, ha organitzat una exposició sobre este emblemàtic espai, tan volgut pels valencians, que ha volgut acollir el museu, ja que una part d'este important parc se situa dins la nostra comarca. L'exposició està formada per 25 plafons que tracten diferents aspectes del parc natural, com ara els valors ambientals, naturals, culturals i econòmics. L'exposició va estar oberta sols 8 dies hàbils i va ser visitada per 85 persones.

Instruments tradicionals fets en canya i fusta

Del 6 al 24 de novembre

El Museu Comarcal va acollir les activitats de la II setmana cultural que celebra anualment la Falla Santa Llúcia de Torrent, que es va dedicar als instruments tradicionals fets en canya i fusta. Entre les activitats programades es troba una exposició sobre instruments tradicionals fets amb canya i fusta, junt als quals es poden contemplar també les diferents fases del seu procés de construcció. També s'exposava per primera vegada una matraca. L'exposició va estar visitada per 1076 persones.

Oliveres mil·lenàries de Castelló

Del 4 de desembre
al 5 de gener de 2013

A terres castellonenques resta una part molt significativa d'exemplars d'oliveres que tenen més de mil anys. Amb esta exposició els autors pretenen contribuir a una major sensibilització de la importància d'este llegat natural que constitueix un senyal d'identitat de la nostra societat i que encara s'aprendre a valorar com cal.

Es van exposar 36 fotografies de gran format realitzades per Arturo Esteve, qui col·labora permanentment amb l'associació Amics de l'Olivera. La mostra ha estat organitzada per Caixa Rural Torrent-Grupo Cooperativo Cajamar. Ha sigut molt visitada (1607 persones), tot atenent la seua coincidència amb el Betlem i amb les festes de Nadal.

Betlem tradicional

Del 28 de novembre
al 5 de gener de 2013

Com ja ve sent habitual, l'any d'activitats es tanca al museu amb el Betlem tradicional montat per l'Associació de Betlemnistes de Torrent. Les dimensions del betlem han estat de 2,5 x 4,5 metres, que fa una superfície d'uns onze metres quadrats, i ha estat montat per José Albacete, membre de l'Associació de Betlemnistes de Torrent. Va estar disponible per a poder ser visitat per col·legis des del 28 de novembre, tot i que la inauguració oficial va ser el 18 de desembre, des de quan va estar obert a tot el públic. L'acte inaugural va comptar amb un concert de nades a càrrec de la coral infantil "Antonio Claverol" de Catarroja. Ha estat visitat per 2072 persones.

1

Activitats realitzades

1.2

Tallers i altres activitats

Tot seguit oferim la relació de tallers i activitats diverses realitzades que s'enquadrarien dins els servicis perifèrics del museu.

Música de cambra a l'Andana

Dissabte 11 de febrer
Dissabte, 10 de març
Dissabte 31 de març
Dissabte 21 d'abril
Dissabte 19 de maig

Entre els mesos de gener i maig, un dissabte al mes a les 18 hores l'andana del museu ha acollit un cicle de concerts de formacions de joves músics que estudien al conservatori de Torrent. Amb esta iniciativa el museu obri les portes a una manifestació cultural arrelada i viva en la comarca com és la música, que troba l'expressió més popular a les bandes i societats musicals que estan presents en tots els pobles.

Taller familiar de catxirulos

Dissabte 31 de març

Amb esta iniciativa el museu vol contribuir a la recuperació i difusió entre els xiquets i xiquetes de les nostres tradicions autòctones relacionades amb la festa de Pasqua, on s'ix al camp per a volar el catxerulo. Hi van participar un total de 49 persones entre xiquets i xiquetes i pares i mares.

VII cicle: La memòria de la seda

Del 17 al 28 d'abril

El museu organitza anualment esta activitat amb la finalitat de donar a conèixer la importància socioeconòmica que va tindre la cria del cuc de seda en la comarca des de l'edat mitjana al segle XVIII, la memòria de la qual va continuar com a activitat lúdica fins no fa molts anys.

Es materialitza en dos tipus d'actuacions. Per una banda el lliurament d'una capseta de cucs a cada xiquet o xiqueta que visite el museu amb l'escola o acompanyat pels seus pares o mares, i per altra en la realització d'un taller didàctic sobre el cuc de seda que es pot fer tant a nivell individual el dia 21 d'abril com en grups escolars.

Es van repartir un total de 225 caixes.

El dissabte 21 d'abril, de 11 a 13 hores es van fer uns tallers de cucs dirigits a xiquets de 3 a 12 anys. Es va explicar la vida del cuc de seda mitjançant un conte. Els més petits van fer una senzilla manualitat referent al cuc de seda, mentre que els més grans van estudiar el seu organisme intern a través d'una maqueta on es reproduïen les parts com ara el tub digestiu, la glàndula sedera, etc. Van participar 20 xiquetes i xiquets al primer taller i 14 al segon, acompanyats amb els seus pares i mares (45 persones).

IX cicle “Música al Museu”

Dijous 7 de juny
Dijous 14 juny

Este cicle, destinat a difondre la música tradicional valenciana, tant des de la vessant més folclòrica com la seua projecció actual, consta de dos sessions.

El cant polifònic a la Mediterrània

20:15 hores, a l'andana:

Conferència: Josep Vicent Frechina.

22:30 hores, al corral: Concert: Aljub. Presentació del seu nou disc *en minúscula* (autoedició, 2012).

Persones assistents a la conferència: 11.

Persones al concert: 54.

Romanços, xistes i oracions.

20:15 hores, a l'andana:

Conferència: Fermín Pardo: “Els cecs i la transmissió del cançonero”.

22:30 hores, al corral: Concert:

Naiet Cirerer, *Som romancers*

Persones assistents a la conferència: 42.

Persones al concert: 75.

Celebració de les Jornades Europees de Patrimoni a l'Horta Sud

Dissabte 30 de setembre

Itinerari a peu per la Séquia de Quart.

Com cada any el Museu celebra aquesta convocatòria feta pel Consell d'Europa proposant una activitat per a difondre i donar a conèixer el patrimoni cultural de la comarca des d'alguna de les seues diferents i àmplies vessants.

Tot atenent que no es va celebrar l'itinerari proposat per la Séquia de Quart, es va programar de nou per a les jornades. La vespra es va anular avisant per telèfon als inscrits per la predicció de pluges torrencials, que finalment es van produir.

Presentació del llibre "La huerta que se desvanece"

Dimecres 21 de novembre

Es tracta d'un llibre sobre l'Horta de València que contrasta fotografies actuals realitzades pel fotògraf Àlex Hurtado amb textos de Blasco Ibáñez, editat per la Universitat Politècnica de València, que inclou també imatges preses al museu.

El llibre busca dos objectius: donar a conèixer el valor paisajístic,

social i cultural de l'horta, i sensibilitzar sobre els problemes als que s'enfronta. S'han pres fotografies a un radi màxim de 10km del Micalet, per reforçar la idea de proximitat a la capital. Les imatges estan contrastades amb els textos de tres novel·les ambientades en la mateixa zona. Van assistir 7 persones.

Conferències al voltant de l'exposició sobre instruments de canya

En el marc de l'exposició sobre instruments fets amb canya, la Falla Santa Llúcia va organitzar dos conferències.

Dijous 15 de novembre, a les 19:30 hores, a l'andana. "Història i evolució de la dolçaina", amb tocatges de Josemi Sánchez i Miguel Claramunt. Van assistir 30 persones.

Dijous 22 de novembre, a les 19:30 hores, a l'andana. "L'aula museu d'instruments de música tradicional MUSIT de Gilet", a càrrec de Josemi Sánchez. Van assistir 32 persones.

Tallers “Com fer instruments musicals amb canyes”

Dins el marc de l'exposició, la falla Santa Llúcia va organitzar durant els dissabtes 10, 17 i 24 de novembre a la sala Benàger, tallers per a xiquets i xiquetes per a fer instruments amb canyes. Van participar 45, 46 i 77 persones respectivament, entre xiquets i acompanyants.

VII Cicle de Concerts de Campanes

Esta activitat s'emmarca dins dels objectius generals del museu per a promoure la conservació i difusió del patrimoni cultural de la comarca.

S'han celebrat dos concerts: Un concert a la Parròquia de Sant Pere Apòstol de Massanassa el dissabte dia 15 de desembre. Es van congregar un centenar de persones a la plaça. Altre concert a la Parròquia de Santa Bàrbara de Beniparrell el dissabte 22 de desembre. Assistents: vora 40 persones

Tallers per a grups escolars

El museu oferta una sèrie de tallers per a grups escolars que visiten el museu, amb les condicions que figuren en la guia del museu per a les escoles que s'edita cada any i s'envia a tots els col·legis de la província de València per correu postal abans del començament del curs escolar, i que també es troba penjada a la pàgina web del museu dins l'apartat de didàctica. S'han realitzat un total de 63 tallers amb el següent detall:

Taller

<i>Xocolate</i>	41
<i>Pa</i>	5
<i>Jocs populars</i>	2
<i>Palmitos</i>	3
<i>Pesos i mesures</i>	4
<i>Instruments de canya</i>	3

